

14-2024, Representativ prøvetaking av infiltrasjonsanlegg

Forslagsstiller

Avløpskomiteen og Vågå kommune

Målsetting for prosjektet

Utarbeide en beste praksis for representativ prøvetaking av større infiltrasjonsanlegg

Bakgrunn

Miljødirektoratet sendte 19. januar 2023 et brev til Statsforvalteren i Oslo og Viken. Her svarer de blant annet på Statsforvalterens ønske om veiledning knyttet til infiltrasjonsløsninger i større tettbebyggelser, med tanke på slike løsnings mulighet til å overholde krav til prøvetaking i forurensningsforskriftens kapittel 14. Miljødirektoratet skriver:

«Når det gjelder infiltrasjonsbasseng, snakker vi om en type avløpsanlegg hvor det aldri vil være mulig å ta prøver av avløpsvannet i tråd med § 14-11. Dette strider også med § 14-10 som krever at renseanlegget skal dimensjoneres, bygges, drives og vedlikeholdes slik at det har tilstrekkelig yteevne under alle normale klimatiske forhold, og at renseanlegget skal utformes slik at det kan tas representative prøver av det tilførte avløpsvannet og av det rensede avløpsvannet. I tillegg skal det være mulig å foreta målinger av mengde avløpsvann.»

Infiltrasjonsbasseng blir dermed en type renseanlegg som ikke kan benyttes innenfor de rammer som er gitt i forurensningsforskriften kapittel 14 for følsomt område. Dette fordi denne løsningen ikke bare mangler mulighet for å prøveta et enkelt utløpspunkt på konsentrert rensed avløpsvann, men også fordi den gir uakseptabel stor usikkerhet om hvilken behandling avløpsvannet faktisk gjennomgår under varierende klimatiske forhold. Etter infiltrasjon vil det være svært vanskelig å prøveta annet enn grunnvann påvirket av avløpsvann i større eller mindre grad. Ettersom både avløpsvannets kvalitet ved infiltrasjon samt hydrogeologiske forhold vil påvirke den målte grunnvannskvaliteten, vil dette gi et bilde av oppnådd renseseffekt med alt for stor usikkerhet sammenliknet med andre typer renseanlegg.»

Et samlet fagmiljø mener at det er mulig å ta representative prøver av infiltrasjonsanlegg, men her mangler det en god veiledning/beste praksis på hvordan dette skal gjøres. Dette er det behov for slik at man kan vise miljømyndighetene at representativ prøvetaking er mulig, samt at man kan få akkreditert prøvetaking fra denne type anlegg.

Det er viktig at man får utarbeidet en slik beste praksis for representativ prøvetaking slik at denne renseløsningen fortsatt kan brukes. Dette blir enda viktigere fremover ettersom virkeområdet for EUs avløpsdirektiv er foreslått utvidet, kanskje helt ned til alle anlegg i tettbebyggelser fra 750 pe. Det betyr at vesentlig flere anlegg vil bli omfattet av dette direktivet og vil få krav til representative prøver.

Infiltrasjonsanlegg/jordrenseanlegg som fungerer godt er effektive i både renseseffekt og drift, samt at det har ett mye mindre klimaavtrykk sammenlignet med tradisjonelle biologisk/kjemiske anlegg, som krever mye energi og kjemikalier.

Innhold

Prosjektet skal beskrive hvordan man kan ta representative prøver av infiltrasjonsanlegg slik at kravene i forurensningsforskriften kapittel 14 til prøvetaking kan oppfylles. Rapporten må inkludere følgende:

- En beskrivelse av riktig oppbygging av infiltrasjonsanlegg og hvilken dokumentasjon som må foreligge knyttet til utformingen av det aktuelle anlegget for å dokumentere at den beskrevne metoden for prøvetaking kan brukes
- Hvor prøvene skal tas (prøvested) og hvilke undersøkelser som må gjennomføres for å dokumentere at man har funnet riktig prøvested
- Hvor ofte prøver må tas for å fange opp alle variasjoner (døgn-, uke-, sesongvariasjoner)
- Hvordan prøvene skal tas ut (prøvetakingsmetodikk)
- Krav til nødvendig opplæring og kompetanse hos den som skal ta ut prøvene
- Tolkning av resultater

Rapporten skal kunne brukes både av:

- myndighetene for å kunne vurdere om prøvetakingen er representativ
- de som skal bygge infiltrasjonsanlegg for å tilrettelegge for representativ prøvetaking
- de som skal ta ut prøvene
- organisasjoner som ønsker å akkreditere seg for prøvetaking av infiltrasjonsanlegg
- Norsk Akkreditering

Rapportering og produksjon

Prosjektet skal resultere i en Norsk Vann rapport som beskriver hvordan representativ prøvetaking av infiltrasjonsanlegg skal gjennomføres. Det skal i tillegg utarbeides enklere prosedyrer og sjekklister som kan inkluderes i Norsk Vann sitt system for representativ prøvetaking på avløpsrensaneanlegg.

Styringsgruppen skal vektlegge om riktige formidlingsløsninger er valgt i sin første gjennomgang av prosjektbeskrivelsen. Det kan derfor bli endringer i foreslåtte resultat og produksjon.

Gjennomføring

Prosjektet vil bestå av følgende gjøremål:

- Avholde oppstartsmøte mellom styringsgruppe og rådgiver for prosjektet for å drøfte nærmere hvordan prosjektet best skal løses, herunder antall møter og møteplan
- Innhente nødvendig grunnlagsinformasjon for å besvare oppgaven
- Utarbeide forslag til rapport
- Gjennomføre workshop med styrings- og referansegruppe for drøfting av rapport
- Revidere rapport
- Gjennomføre høring av revidert rapportforslag i styrings- og referansegruppen
- Utarbeide endelig rapport
- Avholde avslutningsmøte mellom styringsgruppe og rådgiver for å behandle endelig rapport og avtale videre
- ferdigstille rapporten
- Artikkel til aktuelle fagtidsskrifter, herunder Vannspeilet
- En kort videosnutt hvor rådgiveren presenterer prosjektet, til bruk på norskvann.no

Forhold til VA-norm og VA/Miljø-blad

Ikke relevant.

Organisering/deltakere

Prosjektet styres av en styringsgruppe med 5 representanter fra Norsk Vanns medlemmer, som er oppnevnt av Norsk Vanns avløpskomité.

Rådgiver og prosjektleder fra Norsk Vann avgjøre i fellesskap varighet og intervall på møter i prosjektet, men det må minimum være oppstartsmøte, workshop og avsluttende møte.

Styringsgruppen vil foreslå deltakere i en referansegruppe fra Norsk vanns medlemmer supplert med ekstern kompetanse. Referansegruppen blir invitert til workshopen og til å gi innspill til rapporten.

Norsk Vanns sekretariat vil ivareta prosjektadministrasjon, trykking/markedsføring mv.

Kostnader/finansiering

Prosjektkostnader er anslått til kr 675 000 og skal i sin helhet finansieres av Norsk Vann prosjekt. Prosjektet har følgende budsjettposter:

Kostnader	
Faglig utredning og rapportering	500 000
Møter styrings-/referansegrupper	50 000
Trykking og formidling	25 000
Prosjektadministrasjon	100 000
Totalt	675 000

Posten «Faglig utredning og rapportering» angir maks. ramme for utredningsarbeidet, herunder timekostnader, reisekostnader, møter og ev. biomkostninger.

Tidsplan

Prosjektet haster og gjennomføres så snart som mulig.